



INTERVJU / Vita Mavrič, šansonjerka

Z razstavo v NUK zapira Café Teater

Vita Mavrič (fotografirana na razstavi 20 let Café Teatra v NUK v Ljubljani): »Ves čas si nastavljam ogledalo. Ker Café Teater nima bivanjskih pogojev, posledično nima več pogojev za napredek. Obstali smo.« Fotografija: Bojan Velikonja

Ingred Mager

Ko sem ustanovljala Café teater, ga nisem z mislilo, da bomo trajali dvajset let. Redoljubna in natančna, kot sem, sem vsak konec gledališke sezone zgolj pospravila preteklost v kartonaste škatle, nanje napisala letnico sezone in jih odposlala v skladišče.

Veliko ljudi je v ponedeljek zvečer napolnilo kavarniški del Narodne in univerzitetne knjižnice NUK, da so se ob razstavi avtorjev Domna Prezlja in Andreja Stražisarja poklonili 20-letnici Café Teatra ter idejni in umetniški vodji in direktorici, šansonjerki Viti Mavrič. Sicer so prisotni zaželeli teatru, vsa leta zapisanemu žlahtni zabavi in kulturnemu razvedrilu, še mnogo let, vendar je dejstvo drugačno, o čemer zdaj poročamo prvi. Vita Mavrič se je odločila, da se zgodba s Café Teatom in tudi njenim odvodom, festivalom *La vie en rose*, končuje.

Je razstava v NUK vendarle zgolj stopnica za vdih Café Teatra ali resnično slovo?
Razstava je rezime in epilog obnem. Je moje slovo od Café Teatra. Sem na življenjski prelomnici, ko je čas za razne življenjske bilance, ki so nujne za sleherni osebnostni razvoj. Dobro sem premislila, nisem se odločila čez noč. Café Teater konec leta ugasnem, prihodnje leto tudi festival *La vie en rose*. Ostali bomo prisotni, zagotovo še kdaj nastane kak projekt, ne bomo pa več delovali redno oziroma aktivno. Dvajset let je dolga in lepa doba, še posebno ko govorimo o neinstitucionalnem gledališču, ki ga ne hranita ne država in ne mestna blagajna, ki se bori z razpisi, z mlino na veter in se financira z lastnim delom.

Selili smo se trikrat. Iz kavarne Union v Križanke in nazadnje v klub Cankarjevega doma. Te turbulentne težave so že velikokrat ogrozile naš obstoj. A smo preživel. Ves čas sem si prizadevala le, da slovenski šanson, uglasbena poezija, kabaret, muzikal, satira ne bi bili prepuščeni stihiji ali naključju, temveč bi našli dom in pogoje za trajnostni razvoj – vsaj na odru Café Teatra. Skušali smo najti skupni jezik z MOL v iskanju stalne strehe nad glavo. Nismo ga našli. Dvajset let nekega gledališ-

kega snovanja, nekega drugačnega gledališča, ki je včasih vztrajalo samo zaradi naše volje in trme – to je dolga prehojena pot. Bila sem zelo srečna v tem obdobju, a srečni ljudje se iztrošimo s celotno Café Teater odhaja v zgodovino na svojem vrhuncu. Častno, ponosno, z retrospektivno razstavo in v arhiv NUK.

Vašemu teatru so pridali naziv kavarniško gledališče. Kaj je bilo v njem »kavarniškega« in kaj »gledališkega«?
V Grand hotelu Union, kjer smo bili sedem let, se je gledališče umetniško profiliralo, razcvetelo in se zasediralo v spomin javnosti. Povsem legitimno smo ga poročili z nadvse primernim prostorom avstro-ogrške hotelske kavarne, ki je s svojo tedanjo rahlo »ofucano« opremo, zamolklo razsvetljavo in cigaretnim dimom dodajala ambientalni šarm predstavam ter spodbujala občinstvo, da je ostajalo v njej še dolgo po tem, ko je zastor padel. Od tod naziv kavarniško gledališče, ki je v bistvu slovenska različica izrazov variete, kabaret in podobno. Z ustanovitvijo tega gledališča smo prvi v Sloveniji zaorali ledino te gledališke zvrsti, ki se je v tujini dobro uveljavila in je podprta s tradicijo, pri nas pa je obdržala zgolj glavo nad gladino. Z izjemno gledališko-glasbeno produkcijo smo omogočili mnogim mladim in tudi uveljavljenim avtorjem, da so se preizkusili v okviru tega žanra.

To zgodovinsko gledališko sled zaznamuje zdaj tudi razstava. Kaj ste z ekipo želeli poudariti?
Ko sem ustanovljala Café teater, ga nisem z mislilo, da bomo trajali dvajset let. Redoljubna in natančna, kot sem, sem vsak konec gledališke sezone zgolj pospravila preteklost v kartonaste škatle, nanje napisala letnico sezone in jih odposlala v skladišče.

Nikoli se nisem ozirala nazaj, nikoli pogrevala spominov. Nisem si gradila samopodobe na uspehih, sploh jih nisem niti zaznavala. Bila sem mlada, neobremenjena, polna energije in veselja do življenja. Preveč se mi je mudilo zreti v prihodnost. Dobesedno onemela sem, ko sem te iste škatle prvič po dvajsetih letih odprla. Vsaj polovico tega, kar smo ustvarili, sem seveda že pozabila.

V Café Teatru smo zelo veliko pozornosti posvečali celostni podobi. Od prvega dne je nad njo bedel Vital Verlič. Za vsak projekt sva presedela skupaj po nekaj ur in debatirala. Izmučil me je z vprašanji, kaj želimo povedati obiskovalcem, kakšni so zgodba, motiv, provokacija, fokus, dramaturgija, misel, želja. Včasih se mi je zdelo, da išče iglo v senu. A prav po njegovi zaslugi imamo danes na razstavi kaj pokazati. Ker informacijo počasi nadomešča aplikacija, mi pa smo bili še v neposrednem stiku z gledi-

Razstava je rezime in epilog obnem. Je moje slovo od Café Teatra. Sem na življenjski prelomnici, ko je čas za razne življenjske bilance, ki so nujne za sleherni osebnostni razvoj.

dalci na tej, danes že skoraj pozabljeni osebni ravni, so naši materiali dobesedno prave male oblikovalske mojstrovine, ki jih priporočam na ogled tudi vsem mladim. Plakati, fotografije, gledališki listi, programske knjižice, ideje vseh vrst. Malokdo ve, da je za nas delal ilustracije Kostja Gatnik, njegova je tudi celostna podoba festivala *La vie en rose*. Ampak vsega preprosto ni bilo mogoče razstaviti, zato smo se na koncu odločili za enostaven kronološki pregled. Od te točke dalje sta vse skupaj nase prevzela mag. Domen Prezlj in moj mož, scenograf in arhitekt Andrej Stražisar. Café Teater je najin otrok. Soustvarjala sva ga skupaj od dne, ko je bil šele ideja, in tako vse do danes.

Imeti svoje gledališče pomeni tudi ukvarjati se z birokracijo. Koliko vam je resnično ostajalo za »umetniško«?

Sem tip človeka, ki ga težko zanese v značilno slovensko uspanost, v navidezno udobje in lažni občutek varnosti. Od kar vem zase, skačem na glavo v prazen bazen. Ingmar Bergman je v svoji biografiji zapisal, da je treba vsako stvar delati tako, kot da je zadnja in kot da potem ne bo ničesar več. To ni lahko, ampak vse drugo so kompromisi. To je moj moto. Ves čas si nastavljam ogledalo. Ker Café teater nima bivanjskih pogojev, posledično nima več pogojev za napredek. Obstali smo. In tega kompromisa preprosto nisem sposobna sprejeti. Ravno danes, pred najinim intervjujem, mi je vsled razstave napisal zelo ganljivo in osebno pismo moj izjemni pianist Jaka Pucihar, s katerim delam že devetnajst let. Skupaj sva tvorila vse moje najpomembnejše projekte, vključno z *La vie en rose*, ki ves sloni na njem. Napisal mi je: »Tvoja največja kakovost v ustvarjanju je 'brezkompromisnost'. Ta me pri tebi res vedno znova navdušuje in ta je vseskozi rdeča nit tvoje zgodbe, ki še zdaleč ni končana!« Morda ima prav, morda še ni končana. Vem pa ne.

Naslednji korak?

Kdo bi vedel. Življenje nas ves čas premetava. Vsekakor se vračam nazaj, k sebi, na oder, tja, kjer se je vse začelo. Ne vem, ali se sploh še prepoznam. V letošnji sezoni imam srečo in dela skoraj preveč. Pred menoj so trije projekti. Samostojna oddaja na RTV Slovenija ob stoletnici Ježka, Vitomil Zupan, glasbena monodrama, ki bo slovensko-poljska koprodukcija, z bratom Vinkom Möderndorferjem pa pripravljava dokumentarni film o najinem izjemnem dedku. Kaj bom delala prihodnjoo sezono, nimam pojma. Bosonogi status mi je domač. Pred leti sem resno zbolela, po ozdravitvi sem se nehala bati življenja. In zdaj ga bom končno začela tudi živeti. x